

Memòria històrica

Fins a 950 tortosins van morir a causa de la Guerra Civil

Un estudi de l'historiador Andreu Caralt, encarregat per l'Ajuntament de Tortosa, situa en gairebé un miler les víctimes de la ciutat, un cost humà dels més elevats a Catalunya

El refugi antiaeri núm. 4 de Tortosa, un dels espais on la població civil va haver de protegir-se dels bombardejos. FOTO: J. REVILLAS

MARINA PALLÁS CATURLA
TORTOSA

Entre 900 i 950 tortosins van morir durant la Guerra Civil Espanyola i la repressió franquista. Un estudi elaborat pel periodista i historiador Andreu Caralt i encarregat per l'Ajuntament de Tortosa aporta una actualització i revisió de les dades de les víctimes de Tortosa a causa de la Guerra Civil. L'historiador Andreu Caralt ha valorat que el cost material i les destrosses a la ciutat que va patir Tortosa per la guerra «és més elevat que la mitjana de Catalunya», i que el cost humà és també un del més elevats.

Dels 900 o 950 morts, 225 són homes soldats morts al front (sobretot a la Batalla de l'Ebre i al Front d'Aragó) i 159 són víctimes de la violència revolucionària del 1936. Les víctimes (la majoria civils) dels bombardejos a Tortosa, especialment l'abril del 1938 són 119. Victimes de la repressió franquista (sentenciades i executades per exemple a Tarragona o Vinaròs) en són una setantena.

De deportats als camps nazis (especialment Mauthausen-Gusen) en són més d'una vintena. Finalment també hi ha vuit persones mortes pels fets de maig de 1937 i altres que van morir a l'exili o un tortosí que també va participar a la División Azul.

L'estudi de Caralt també incorpora els col·lectius oblidats com refugiats (un centenar) o els civils que van haver d'abandonar Tortosa l'abril del 1938, quan la ciutat va ser evacuada per ser front de guerra i van marxar a la muntanya en condicions precàries, morint-ne també un centenar.

L'estudi no és un mer llistat, sinó que conté dades de naixement, residència, mort i causa de la mort i observacions de la trajectòria. L'estudi a més inclou un context històric per a cada període. «Però aquests estudis no acaben mai, les actualitzacions són constants», valora Andreu Caralt.

«Sovint són històries que no s'han explicat, i són els nés els que ho descobreixen... Però del que no es parla és com si no existís.

Així que cal fer esta feina d'arxiu i donar-ho a conèixer a les noves generacions», ha expressat la regidora de Memòria Democràtica, Mar Lleixà, qui també ha anunciat que l'Ajuntament està treballant per crear un espai de memòria on recordar totes les víctimes.

L'estudi revisa i actualitza la informació existent sobre les víctimes tortosines de la Guerra Civil,

Tortosa va ser front de guerra durant nou mesos i la població va haver de fugir

partint de les dues bases de dades existents: al web de l'Ajuntament i al web del Memorial Democràtic. Caralt ha creuat les dades de les dos bases i les ha revisat i depurat. Per fer la recerca ha visitat l'Arxiu Municipal de Tortosa, Arxiu Comarcal del Baix Ebre, Arxiu del Tribunal Militar Territorial Tercer de Barcelona,

Arolsen Archives (deportats als camps nazis) i Centre Documental de la Memòria Històrica de Salamanca. També s'ha adoptat com a barem els límits de l'actual terme municipal, excloent les persones procedents de Camarles, Sant Jaume d'Enveja, Deltebre i l'Aldea, que en aquell moment formaven part del terme de Tortosa.

D'altra banda, el 27 de gener, amb motiu del Dia Internacional en Memòria de les Víctimes de l'Holocaust i coincidint amb el 80è aniversari de l'alliberament dels camps nazis i del final de la Segona Guerra Mundial, es presentarà a la biblioteca Marcel·lí Domingo l'estudi *Els deportats tortosins als camps de concentració nazis*, a càrrec de l'autor de l'estudi Joan B Beltran-Reverter i el llibre *Portes de la memòria. Deportació dels republicans ampostats als camps nazis*, a càrrec de Lluís Montull i Carme Maigí, autors del llibre i membres del grup del Departament d'Educació i Memorial Democràtic a l'Ebre.